

Codul deontologic al Crucii Roșii Internaționale și Semilunii Roșii și al Organizațiilor non-guvernamentale pentru operațiunile de ajutorare în caz de dezastru

Conceput împreună cu Federația Internațională a Crucii Roșii și cu Societățile Semilunii Roșii și cu ICRC

Obiectul

Acest Cod deontologic încearcă să păstreze standardele noastre deontologice. El nu abordează detaliile operaționale, precum modul în care o persoană ar trebui să calculeze rațiile de alimente sau să instaleze o tabără de refugiați. El caută, în deosebi, să mențină standardele ridicate de independență, eficiență și impact la care aspiră organizațiile non-guvernamentale de ajutor în caz de dezastru, Semiluna Roșie și Crucea Roșie Internațională. Este un cod voluntar, impus prin voința organizației care l-a acceptat în vederea menținerii standardelor stabilite în Cod.

În situația unui conflict armat, prezentul Cod deontologic va fi interpretat și aplicat în conformitate cu legislația umanitară internațională.

Codul deontologic este prezentat la început. La acesta sunt atașate trei anexe care descriu mediul de lucru pe care am dori ca Guvernele gazdă, Guvernele donatoare și Organizațiile Inter-guvernamentale să îl creeze pentru a facilita furnizarea eficientă a asistenței umanitare.

Definiții

ONG-uri: ONG-urile (Organizațiile non-guvernamentale) se referă aici la organizații atât naționale cât și internaționale, care sunt constituite separat de guvernul țării în care acestea sunt fondate.

NGHA-uri: În sensul acestui text, termenul „organizații umanitare non-guvernamentale” (NGHA-uri) a fost creat pentru a cuprinde componentele Crucii Roșii Internaționale și Semilunii Roșii – Comitetul Internațional al Crucii Roșii, Federația Internațională a Crucii Roșii și Societățile Semilunii Roșii și Societățile Naționale membre – și ONG-urile așa cum au fost definite mai sus. Acest cod se referă în special la acele NGHA-uri care sunt implicate în reacții de ajutorare în caz de dezastru.

IGO-uri: IGO-urile (Organizații inter-guvernamentale) se referă la organizații constituite de două sau mai multe guverne. Astfel, acestea includ toate organizațiile din cadru ONU și organizațiile regionale.

Dezastre: Un dezastru este un eveniment catastrofic care are drept urmare pierderea de vieți, mari suferințe umane și pierderi materiale la scară mare.

Codul deontologic

Principiile deontologice ale Crucii Roșii Internaționale, Semilunii Roșii și ONG-urilor în programele de ajutorare în caz de dezastru

1 Imperativul umanitar este pe primul plan

Dreptul de a primi și de a oferi asistență umanitară este un principiu umanitar fundamental de care trebuie se bucure cetățenii tuturor țărilor. În calitate de membri ai comunității internaționale, suntem conștienți de obligația de a oferi asistență umanitară oriunde aceasta este necesară. Prin urmare, necesitatea accesului liber la populațiile afectate este de importanță primordială în exercitarea respectivei responsabilități. Principala motivație pentru reacția în caz de dezastru este alinarea suferințelor umane pentru cei mai puțin capabili de a face față stresului provocat de dezastru. Faptul de a acorda ajutor umanitar nu este un act partizan sau politic și nu trebuie să fie considerat ca atare.

2 Ajutorul este acordat indiferent de rasa, opiniile de orice natură sau naționalitatea beneficiarilor și fără nici un fel de distincție negativă. Prioritățile de acordare a ajutorului sunt calculate numai în funcție de necesități.

Acolo unde este posibil, acordarea ajutorului se va realiza pe baza unei evaluări minuțioase a necesităților victimelor dezastrului și a capacităților locale deja implementate pentru satisfacerea respectivelor necesități. În cadrul tuturor programelor noastre, vom avea în vedere considerentele de proporționalitate. Suferințele umane trebuie să fie alinate oriunde sunt întâlnite; viața este la fel de prețioasă pe întreg teritoriul unei țări. Astfel, oferirea de ajutor va reflecta gradul de suferință pe care acesta încearcă să o aline. Pentru implementarea acestei abordări, este recunoscut rolul crucial jucat de femei în cadrul comunităților expuse dezastrului și vă asigurăm că acest rol este susținut și nu diminuat de programele noastre de ajutorare. Implementarea unei astfel de politici universale imparțiale și independente poate fi eficientă numai dacă noi și partenerii noștri avem acces atât la resursele necesare în vederea oferirii unui asemenea ajutor cât și la toate victimele dezastrului.

3 Ajutorul nu va fi utilizat pentru a promova un anumit punct de vedere politic sau religios

Ajutorul umanitar va fi acordat în funcție de necesitățile indivizilor, familiilor și ale comunităților. În ciuda dreptului NGHA de a îmbrățișa anumite opinii politice sau religioase, afirmăm că asistența nu va depinde de aderența beneficiarilor la respectivele opinii. Nu vom asocia promisiunea, livrarea sau distribuția asistenței cu îmbrățișarea sau acceptarea unui anumit crez politic sau religios.

4 Vom depune toate eforturile pentru a nu acționa ca instrumente ale politicii externe guvernamentale

NGHA-urile sunt organizații care acționează independent de guverne. Prin urmare, noi ne formulăm propriile noastre politici și strategii de implementare și nu încercăm să implementăm politica nici unui guvern, decât în cazul în care aceasta coincide cu propria noastră politică independentă. Nu ne vom permite niciodată sau nu vom permite angajaților noștri cu bună știință – sau prin neglijență - să fie folosiți pentru a colecta informații confidențiale de natură politică, militară sau economică pentru guverne sau alte organisme care le pot utiliza în alte scopuri decât cele de natură strict umanitară și nici nu vom acționa ca instrumente de politică externă ale guvernelor donatoare. Vom folosi asistența pe care o primim pentru a răspunde necesităților și această asistență nu trebuie să fie motivată de necesitatea de a elimina surplusurile comunității donatoare, nici de interesul politic al unui anumit donator. Noi apreciem și promovăm oferirea voluntară de

mână de lucru și finanțare de către persoanele preocupate de susținerea muncii noastre și recunoaștem libertatea de acțiune promovată de o astfel de motivație voluntară. Pentru a ne proteja independența vom încerca să evităm dependența de o singură sursă de finanțare.

5 Vom respecta cultura și obiceiurile

Vom depune toate eforturile pentru a respecta cultura, structurile și obiceiurile comunităților și ale țărilor în care ne desfășurăm activitatea.

6 Vom încerca să structurăm reacția în caz de dezastru în funcție de capacitățile locale

Întreaga populație și comunitățile – chiar și în caz de dezastru – posedă atât capacități cât și puncte vulnerabile. Acolo unde este posibil, vom consolida aceste capacități prin angajarea de personal local, achiziționarea de materiale locale și prin comerțul cu societățile locale. Acolo unde este posibil, vom lucra prin NGHAsurile locale ca parteneri în vederea planificării și implementării și vom coopera cu structurile guvernamentale locale unde este cazul. Vom plasa pe primul plan coordonarea corespunzătoare a reacțiilor în situații de urgență. Acest lucru se realizează cel mai bine în cadrul țărilor vizate de cei direct implicați în operațiunile de ajutorare și trebuie să includă reprezentanții organismelor relevante din cadrul ONU.

7 Se vor găsi metode de implicare a beneficiarilor programelor în administrarea ajutorului acordat

Niciodată nu trebuie ca asistența în urma dezastrelor să le fie impusă beneficiarilor. O ajutorare eficientă și o reabilitare durabilă se poate obține acolo unde beneficiarii vizați sunt implicați în elaborarea, administrarea și implementarea programului de asistență. Ne vom strădui să implicăm întreaga comunitate în programele noastre de ajutorare și de reabilitare.

8 Acordarea ajutorului trebuie să reducă viitoarele vulnerabilități în caz de dezastru precum și să satisfacă necesitățile de bază

Toate acțiunile de ajutorare influențează previziunile de dezvoltare pe termen lung, fie într-o manieră pozitivă, fie negativă. Prin conștientizarea acestui lucru, ne vom strădui să implementăm programe de ajutorare care să reducă în mod activ vulnerabilitatea beneficiarilor în fața viitoarelor dezastruri și să contribuie la crearea unui mod de viață susținut. Vom acorda o atenție deosebită problemelor ecologice la elaborarea și administrarea programelor de ajutorare. De asemenea, ne vom strădui să minimalizăm impactul negativ al asistenței umanitare, încercând să evităm dependența pe termen lung a beneficiarilor de ajutorul extern.

9 Ne considerăm responsabili atât față de cei pe care noi încercăm să-i ajutăm cât și față de cei de la care acceptăm resursele

Deseori, în cadrul parteneriatului, acționăm ca o legătură instituțională între cei care doresc să acorde asistență și cei care necesită asistență în timpul dezastrului. Prin urmare, ne considerăm responsabili față de ambele grupuri. Toate afacerile noastre cu donatorii și beneficiarii vor reflecta o atitudine deschisă și transparentă. Ne dăm seama de necesitatea de informare cu privire la toate activitățile noastre, atât din punct de vedere financiar cât și din punct de vedere al eficienței. Recunoaștem obligația de a asigura monitorizarea corespunzătoare a distribuțiilor de ajutoare și de a efectua evaluări regulate privind impactul asistenței în caz de dezastru. De asemenea, încercăm să informăm, într-o manieră deschisă, asupra impactului muncii noastre și asupra factorilor care îngreșesc respectivul impact. La baza programelor noastre se vor afla standarde înalte de

profesionalism și expertiză în scopul minimalizării risipei de resurse valoroase.

10 În activitățile noastre de informare, publicitate și promovare, vom recunoaște că victimele dezastrului sunt ființe umane demne și nu obiecte inutile

Victimele dezastrului trebuie să fie întotdeauna privite cu respect și considerate parteneri egali în cadrul acțiunilor noastre. În activitățile noastre de informare publică vom prezenta o imagine obiectivă a situației dezastrului în care pe lângă temerile și vulnerabilitățile victimelor dezastrului sunt evidențiate și capacitățile și aspirațiile acestora. În timpul colaborării cu mijloacele de informare pentru îmbunătățirea reacției publice, nu vom permite ca cererile de publicitate externe sau interne să treacă înaintea principiului de optimizare a asistenței globale. Vom evita concurența cu alte organizații de reacție în caz de dezastru pentru acoperirea mediatică în situațiile în care o astfel de acoperire poate fi în dezavantajul serviciului oferit beneficiarilor sau în dezavantajul siguranței personalului sau al beneficiarilor.

Mediul de lucru

Din moment ce s-a convenit unilateral asupra eforturilor de respectare a Codului mai sus menționat, vă prezentăm mai jos câteva instrucțiuni care descriu mediul de lucru pe care am dori să-l vedem creat de guvernele donatoare, guvernele gazdă și organizațiile inter-guvernamentale – în special organizațiile din cadrul ONU – pentru facilitarea unei participări eficiente a NGHA-urilor la reacțiile în caz de dezastru.

Aceste instrucțiuni sunt prezentate pentru orientare. Ele nu constituie obligații legale și nici nu ne așteptăm ca guvernele și ONG-urile să indice acceptarea instrucțiunilor prin semnarea unui document, deși acesta poate fi un scop al activității viitoare. Instrucțiunile sunt prezentate într-un mod transparent și cooperant astfel încât partenerii noștri să fie conștienți de relația ideală pe care dorim să o avem cu aceștia.

Anexa I : Recomandări către guvernele țărilor afectate de dezastru

1 Guvernele trebuie să recunoască și să respecte acțiunile independente, umanitare și imparțiale ale NGHА-urilor

NGHA-urile sunt organisme independente. Această independență și imparțialitate trebuie respectată de către guvernele gazdă.

2 Guvernele gazdă trebuie să faciliteze accesul rapid al NGHА-urilor la victimele dezastrului

Dacă NGHА-urile acționează în deplină conformitate cu principiile lor umanitare, acestora trebuie să li se acorde accesul rapid și imparțial la victimele dezastrului, în vederea furnizării asistenței umanitare. Este datoria guvernului gazdă, ca parte a exercitării responsabilității absolute, să nu blocheze o astfel de asistență și să accepte acțiunile imparțiale și apolitice ale NGHА-urilor. Guvernele gazdă trebuie să faciliteze intrarea rapidă a personalului de ajutorare, în special prin renunțarea la cerințele de tranzit, la vizele de intrare și ieșire sau prin acordarea rapidă a acestora. Guvernele trebuie să acorde permisiunea de survol și drepturile de aterizare pentru aeronavele care transportă personal și provizii de ajutorare internaționale, pe durata etapei de ajutorare în situații de urgență.

3 Guvernele trebuie să faciliteze circulația oportună a bunurilor de ajutorare și a informațiilor în timpul dezastrelor

Echipamentul și proviziile destinate ajutorării sunt aduse în respectiva țară numai în scopul alinării suferinței umane și nu în vederea unui câștig sau profit comercial. În mod obișnuit, traversarea unor astfel de provizii trebuie să fie liberă și nerestricționată și acestea nu trebuie supuse cerințelor legate de certificatele de origine sau facturile eliberate de consulat, licențele de import și/sau export sau alte restricții sau supuse taxelor de import, taxe de descărcare sau taxe portuare.

Importul temporar de echipament de asistență necesar, inclusiv vehicule, avioane ușoare și echipament de telecomunicații trebuie să fie facilitat de guvernul gazdă care îl primește, prin renunțarea temporară la restricții privind înregistrarea sau licența. În același timp, guvernele nu trebuie să restricționeze reexportarea echipamentului de asistență la finalizarea unei operațiuni de ajutorare.

Pentru facilitarea comunicării dezastrelor, guvernele gazdă sunt încurajate să desemneze frecvențe radio speciale, pe care organizațiile de ajutorare să le poată utiliza în interiorul țării sau pe plan internațional în scopul comunicării dezastrelor și să anunțe aceste frecvențe comunităților de reacție în caz de dezastru înaintea acestuia. Guvernele trebuie să autorizeze personalul de ajutorare pentru utilizarea tuturor mijloacelor de comunicare necesare pentru operațiunile de ajutorare.

4 Guvernele trebuie să încerce să ofere un serviciu de planificare și de informații coordonat cu privire la dezastre

Planificarea și coordonarea globală a eforturilor de ajutorare este în ultimă instanță, responsabilitatea guvernului gazdă. Planificarea și coordonarea pot fi mult îmbunătățite dacă NGHА-urile sunt informate cu privire la necesitățile de asistență și la sistemele guvernamentale pentru planificarea și implementarea eforturilor de ajutorare precum și cu privire la posibilele riscuri de siguranță pe care le pot întâlni. Guvernele sunt încurajate să ofere astfel de informații NGHА-urilor.

Pentru facilitarea unei eficiente coordonări și utilizări a eforturilor de ajutorare, guvernele gazdă sunt încurajate să desemneze, înaintea dezastrului, un singur punct de contact pentru NGHА-urile care sosesc în vederea colaborării cu autoritățile naționale.

5 Asistența în caz de dezastru în eventualitatea unui conflict armat

În eventualitatea unui conflict armat, acțiunile de ajutorare sunt guvernate de prevederile relevante din legislația umanitară internațională.

Anexa II : Recomandări către guvernele donatoare

1 Guvernele donatoare trebuie să recunoască și să respecte acțiunile independente, umanitare și imparțiale ale NGHА-urilor

NGHA-urile sunt organisme independente a căror independență și imparțialitate trebuie să fie respectate de către guvernele gazdă. Guvernele gazdă nu trebuie să utilizeze NGHА-urile pentru a servi unui scop politic sau ideologic.

2 Guvernele donatoare trebuie să ofere finanțare cu garantarea independenței de operare

NGHA-urile acceptă finanțarea și asistența materială de la guvernele donatoare cu același sentiment cu care o distribuie victimelor dezastrului, un sentiment de omenie și de libertate de acțiune. Implementarea acțiunilor de ajutorare este în ultimă instanță responsabilitatea NGHА, și va fi realizată în conformitate cu politicile NGHА-ului respectiv.

3 Guvernele donatoare trebuie să utilizeze capacitățile lor pentru a ajuta NGHА-urile să obțină accesul la victimele dezastrului

Guvernele donatoare trebuie să recunoască importanța acceptării unui grad de responsabilitate pentru siguranța și libertatea accesului la zonele afectate de dezastru ale personalului NGHА-urilor. Ele trebuie să fie pregătite să ducă tratative cu guvernele gazdă asupra unor asemenea aspecte, dacă este cazul.

Anexa III : Recomandări către organizațiile inter-guvernamentale

1 IGO-urile trebuie să recunoască NGHА-urile, locale și externe, ca parteneri valoroși

NGHA-urile sunt dispuse să lucreze cu ONU și alte organizații inter-guvernamentale pentru o îmbunătățire a reacției la dezastru. Acestea acționează astfel într-un spirit de parteneriat care respectă integritatea și independența tuturor partenerilor. Organizațiile inter-guvernamentale trebuie să respecte independența și imparțialitatea NGHА-urilor. NGHА-urile trebuie să fie consultate de către organizațiile din cadrul ONU în legătură cu pregătirea planurilor de asistență.

2 ONG-urile trebuie să asiste guvernele gazdă în oferirea unui cadru de coordonare global pentru asistența locală și internațională în caz de dezastru

De obicei, NGHА-urile nu sunt autorizate să ofere cadrul de coordonare global pentru dezastru care necesită o reacție internațională. Această responsabilitate cade în grija guvernului gazdă și a autorităților relevante ONU. Ele sunt încurajate să ofere acest serviciu într-o manieră eficientă și oportună care să servească statului afectat și comunității internaționale și naționale de ajutorare în caz de dezastru. În orice caz, NGHА-urile trebuie să depună toate eforturile pentru a asigura coordonarea eficientă a propriilor servicii.

În eventualitatea unui conflict armat, acțiunile de ajutorare sunt guvernate de prevederile relevante din legislația umanitară internațională.

3 IGO-urile trebuie să extindă protejerea siguranței prevăzută pentru organizațiile din cadrul ONU, asupra NGHА-urilor

Acolo unde serviciile de siguranță sunt prevăzute de organizațiile inter-guvernamentale, acest serviciu trebuie să fie extins asupra partenerilor lor operaționali NGHА, dacă este necesar.

4 IGO-urile trebuie să furnizeze NGH-urilor același acces la informațiile relevante ca și în cazul organizațiilor din cadrul ONU

IGO-urile sunt încurajate să comunice toate informațiile, corespunzătoare implementării unei reacții eficiente în caz de dezastru, partenerilor lor operaționali NGH.

Notă

1. Finanțat de: Caritas Internationalis*, Catholic Relief Services*, The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies*, International Save the Children Alliance*, Lutheran World Federation*, Oxfam*, The World Council of Churches*, The International Committee of the Red Cross. (* membrii Comitetului director de reacție umanitară)